

คำประกาศเกียรติคุณ

นายแพทย์บุญยงค์ วงศ์รักมิตร
สาธารณสุขศาสตร์คุณูปกตาทิตกิตติมศักดิ์

นายแพทย์บุญยงค์ วงศ์รักมิตร เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๖ ที่จังหวัดลำปาง สำเร็จการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๑ และได้เข้าทำงานเป็นแพทย์ประจำบ้านที่แผนกอายุรกรรม โรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์ จนถึงปีพุทธศักราช ๒๕๐๒ ได้ย้ายไปปฏิบัติงานในตำแหน่ง นายแพทย์โท โรงพยาบาลสกลนคร กรมการแพทย์ ปีพุทธศักราช ๒๕๐๔ ปฏิบัติงานร่วมกับกองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (กรป.กลาง) ที่ตำบลนาคู อำเภอกุสินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทำงานได้ ๒ เดือนเศษ ก็ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลเลย จังหวัดเลย ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๕ ก่อนย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงพยาบาลน่าน จังหวัดน่าน ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๗ และได้ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลน่าน จนกระทั่งลาออกจากราชการ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๓๗ (เนื่องจากอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๖) ในตำแหน่งนายแพทย์ ๙ (ผู้เชี่ยวชาญ พิเศษด้านเวชกรรมสาขาอายุรกรรม) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลน่าน รวมระยะเวลารับราชการ ๓๔ ปี ๗ เดือน

ตลอดระยะเวลาเข้ารับราชการ นายแพทย์บุญยงค์ วงศ์รักมิตร ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการแพทย์ว่า เป็นผู้มีความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญในด้านเวชปฏิบัติ เอาใจใส่ดูแลรักษาประชาชนผู้ป่วย ทางเวชกรรมทั่วไปอย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ไม่เลือกเวลา และไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน นอกจากนี้ยังเป็นแพทย์ชำนาญทางศัลยกรรม ที่มีฝีมือ ทำการผ่าตัดรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บสาหัสจากการปะทะสู้รบ อย่างไรก็ดีเห็น้อยหน้าต่อหน้าที่ นายแพทย์บุญยงค์ วงศ์รักมิตร เป็นแพทย์ ที่ยืนหยัด ท่วมเท และเสียสละอย่างยิ่งในการช่วยเหลือพลเรือน ทหาร ตำรวจ ที่ได้รับบาดเจ็บจากการต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ในพื้นที่จังหวัดน่านและจังหวัดใกล้เคียง ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๑๐ ถึงปีพุทธศักราช ๒๕๓๖ เป็นเวลากว่า ๑๖ ปี จนได้รับการกล่าวขวัญ ในหมู่ทหารตำรวจว่าเป็น “ผู้พิทักษ์ยุทธภูมิ” และได้รับการยกย่อง ในหมู่ประชาชนทั่วไปว่าเป็น “พ่อพระของคนยากไร้”

จากประสบการณ์การดูแลประชาชนจังหวัดน่าน ซึ่งอยู่ในพื้นที่ ห่างไกล ปัญหาโรคติดต่อต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรคคอตีบ ไอกรน และบาดทะยัก ซึ่งมีวัคซีนป้องกัน แต่บริการด้านสุขภาพซึ่งมีอยู่ ยังไม่ครอบคลุม ต้องมีการเจาะคอเพื่อรักษาเด็กโรคคอตีบอยู่เสมอ ด้วยเหตุดังกล่าว นายแพทย์บุญยงค์ วงศ์รักมิตร มีนโยบายเพื่อแก้ปัญหา โดยส่งพยาบาลห้องผ่าตัด เข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล ในปีพุทธศักราช ๒๕๑๗ และจัดตั้งฝ่ายเวชกรรมสังคมขึ้น เป็นแห่งที่สองของประเทศ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๙

ดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ขยายผลการให้ภูมิคุ้มกันโรค ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีผลให้โรคคอตีบ ไอกรน และบาดทะยักลดลง และจังหวัดน่านได้รับโล่การให้วัคซีนครอบคลุมสูงสุดในปีพุทธศักราช ๒๕๓๖ และดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานเป็นจังหวัดแรก ที่ผ่านเกณฑ์ตำบลสุขภาพดี คือ เก้าชุมชนแรกในเขตเทศบาลเมืองน่าน เป็นแบบอย่างที่เวชกรรมสังคมทั่วประเทศมาศึกษาดูงาน

อนึ่ง การดูแลองค์กรอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงพยาบาลน่าน ได้เป็นที่เลื่องลืออย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการฟื้นฟูความรู้อาสาสมัคร ณ ห้องประชุม โรงพยาบาลน่าน ทุกวันจันทร์สัปดาห์ที่สามของเดือน ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๒๗ จนถึงปัจจุบัน และนายแพทย์บุญยงค์ วงศ์รักมิตร ให้ความสำคัญกับองค์กรผู้สูงอายุ ได้จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๒๗ ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน สถานที่ตั้งศูนย์ประสานงาน ยานพาหนะ มาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ทำให้องค์กรผู้สูงอายุจังหวัดน่าน เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งแห่งหนึ่งของประเทศ

ด้วยสำนึกของการบริการผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง นายแพทย์บุญยงค์ วงศ์รักมิตร ได้เห็นความสำคัญของงานเวชกรรมฟื้นฟู เนื่องจากมีผู้ที่ต้องถูกตัดขาเป็นจำนวนมาก เป็นการลำบากและสิ้นเปลืองหากจะต้องเดินทางไปรักษาที่กรุงเทพมหานคร นายแพทย์บุญยงค์ วงศ์รักมิตร จึงได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปอบรมงานด้านนี้ และได้จัดตั้งหน่วยฟื้นฟูสภาพ ทำกายภาพบำบัด ทำแขนขาเทียมให้แก่คนไข้ ตลอดจนงานอาชีพบำบัด ซึ่งได้มีการพัฒนาปรับปรุงในเวลาต่อมา

ในด้านวิชาการ นายแพทย์บุญยงค์ วงศ์รักมิตร ได้คิดค้น และตัดแปลงเครื่องมือในการให้บริการแก่ผู้ป่วย ให้สามารถใช้งานได้ อย่างทันสมัยที่ เช่นครั้งเมื่อปฏิบัติงานร่วมกับ กรป.กลาง ที่ตำบลนาคู อำเภอกุสินหารรายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ในภาคอีสาน ได้ตัดแปลงอุปกรณ์ รักษาผู้ป่วย โดยการนำเอาลวดมยางเป็น Loop เพื่อดึงนิ้วที่หลุดตันที่ปลาย ท่อปัสสาวะในผู้ป่วยเด็กเป็น Urethral stone รวมทั้งการแกะเศษหิน ที่กระเด็นเข้าหูโดยใช้ลวดที่ทูปปลายให้แบนเป็นไม้แคะหู จนฝรั่ง หน่วยจัสแมกที่เดินทางร่วมกันขนานนามให้ว่า “Doctor wire” นอกจากนี้ ได้พัฒนาองค์ความรู้และงานวิจัยทางศัลยกรรม พัฒนาวิธีการรักษาต่าง ๆ เช่น การใช้ยางรัดแทนสายยางรัดเพื่อห้ามเลือด (Tourniquet) เหนือ บาดแผลที่ขาส่วนปลายขาดเนื่องจากเหยียบกับระเบิด โดยวิธีการดูแล บาดแผลในผู้ป่วยที่ถูกกับระเบิดหรือจากกระสุนปืน และการดูแล Stump ในผู้ป่วย รวมทั้งตะแกรงล้างแผลสดที่แขน ขา และศีรษะ โดยตัดแปลง จากโต๊ะเมโย ซึ่งปัจจุบันมีใช้ในห้องปฐมพยาบาลของโรงพยาบาลทั่วไป เป็นต้น ซึ่งได้รับการยอมรับจากศัลยแพทย์ทหารอเมริกันศพนโทและ พันตรีจากโรงพยาบาลวอเตอร์ริด ซึ่งมาศึกษาดูงานที่โรงพยาบาลน่าน ประมาณ ๒ เดือน

ด้านการบริหาร นายแพทย์บุญยงค์ วงศ์รักมิตร เป็นนักบริหาร ที่ครองตน ครองคน ครองงาน ยึดหลักการบริหารงานที่เปี่ยมไปด้วย ธรรมมาภิบาล ใช้หลัก “เปิดโอกาส รับฟังคนอื่น และที่สำคัญ คือ ไม่โลภ” มาโดยตลอด มีความเป็นผู้นำจนเป็นที่ประจักษ์และยอมรับนับถือ ของผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล ทุกระดับ นับตั้งแต่การจัดระบบงาน การบำรุงขวัญและกำลังใจเจ้าหน้าที่

ความมีมนุษยสัมพันธ์ และการให้ความร่วมมือกับสาธารณสุขจังหวัด ตลอดจนการให้ความสนับสนุนแก่ศูนย์การแพทย์และอนามัยต่างๆ ถือได้ว่าเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักบริหารในวงการแพทย์และสาธารณสุขทุกระดับ นอกจากนี้ ยังเป็นผู้เสียสละ อุทิศสละ และซื้อสัตย์สุจริตต่อวิชาชีพและหน้าที่การงาน สามารถพัฒนาองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงพยาบาลน่าน ให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง และเป็นแบบอย่างของโรงพยาบาลอื่นๆ ทั้งในและนอกกระทรวงสาธารณสุขเสมอมา

ครั้งเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๑๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโรงพยาบาลน่าน ได้พระราชทานอุปกรณ์การแพทย์และสิ่งของพร้อมเงินจำนวน ๒๔๐,๐๐๐ บาท สำหรับสร้างตึกผู้ป่วยพิทักษ์ไทย ทรงรับสั่งกับนายแพทย์บุญยงค์ วงศ์รักมิตร ซึ่งขณะนั้น ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลน่าน ความตอนหนึ่งว่า “เงินนี้ให้เธอ นำไปทำการก่อสร้างเอง โดยไม่ต้องผ่านทางราชการ ฉันไว้ใจเธอ” สร้างความปลื้มปิติในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

นายแพทย์บุญยงค์ วงศ์รักมิตร แม้เมื่อเกษียณอายุราชการแล้ว ก็ยังคงอุทิศตนเพื่อสังคม เป็นผู้นำท้องถิ่นที่เข้มแข็ง ก่อให้เกิดการรวมตัวของกลุ่มพลังมวลชนต่างๆ ในการพัฒนาจังหวัดน่านให้เจริญก้าวหน้า และในปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ นายแพทย์บุญยงค์ วงศ์รักมิตร ได้เข้าไปเป็นกำลังสำคัญใน “โครงการปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริฯ” ในพื้นที่จังหวัดน่าน ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ต้นแบบจังหวัดแรกของประเทศไทย เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน แก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ภายใต้หลักการคือ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา”

ด้วยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของนายแพทย์บุญญงค์ วงศ์รักมิตร ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ชัดถึงความเป็นแพทย์ผู้ทำคุณประโยชน์ นานัปการให้กับวงการแพทย์และสาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในท้องถิ่น ทุกรันदार เป็นแพทย์ผู้เสียสละและอุทิศตนเพื่อวงการแพทย์และสังคม อยู่ตลอดเวลาแม้จะเกษียณอายุแล้ว ได้รับการยกย่องว่า เป็นแพทย์ ที่ทุ่มเทกับงานบริการดูแลคนไข้ การพัฒนางานสาธารณสุข และการส่งเสริมการป้องกันโรคควบคู่ไปกับการดูแลรักษา เป็นผู้บริหาร ที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม จริยธรรม และมีความจงรักภักดีต่อชาติและ สถาบัน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคลากรในวงการแพทย์และ สาธารณสุขและผู้อื่นได้เจริญรอยตาม ผลงานต่างๆ ที่ได้กระทำมา ล้วนเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ สมควรได้รับการยกย่อง เพื่อเป็นเกียรติประวัติและแบบอย่างอันดีงามในวงวิชาการและวิชาชีพต่อไป ดังนั้น สภามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๑ ให้ นายแพทย์บุญญงค์ วงศ์รักมิตร ได้รับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เพื่อเป็นเกียรติประวัติสืบไป

